

Oporezivanje sportaša u Republici Hrvatskoj

Mamić, Petar

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:783254>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International](#)/[Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-21**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet
Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij
Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

OPOREZIVANJE SPORTAŠA U REPUBLICI HRVATSKOJ
TAXATION OF ATHLETES IN THE REPUBLIC OF
CROATIA

Diplomski rad

Student: Petar Mamić

JMBAG studenta: 0067526294

Mentor: Prof. dr. sc. Ivana Dražić Lutilsky

Zagreb, rujan 2021.

SAŽETAK

U ovom radu obrađena je tematika oporezivanja sportaša u Republici Hrvatskoj. Isto tako je teorijski pristupljeno definiranju pojmovima kao što su porezi, porezni sustav u Republici Hrvatskoj. Sport se smatra jednim od najvažnijih aspekata svakog društva, a sport je Republici Hrvatskoj jedan od važnijih čimbenika u načinu života. Brojni sportaši su bili i ostali najveći promotori Republike Hrvatske. Kroz rad se proučava pojam, proces i zakonski okvir oporezivanja sportaša u Republici Hrvatskoj. Ovaj oblik oporezivanja je usklađen sa europskim normama i direktivama. Oporezivanje sportaša razlikuje se u nekoliko čimbenika. Predmet rada je porezni sustav Republike Hrvatske i njegova primjena na sportaše, amatere i profesionalce, porezni sustav Republike Hrvatske koji je ujednačen sa sustavom Europske Zajednice, te će se navesti detalje oporezivanja sportaša kao pojedinaca. Stanovništvu svake države nije drago kada dolazi do povećanja nameta u obliku poreza.

Ključne riječi: porez, sportaši, Hrvatska, sustav

ABSTRACT

This paper deals with the topic of taxation of athletes in the Republic of Croatia. It is also theoretically approached to define terms such as taxes, the tax system in the Republic of Croatia. Sport is considered one of the most important aspects of any society, and sport is one of the most important factors in the way of life of the Republic of Croatia. Numerous athletes were and remain the biggest promoters of the Republic of Croatia. The paper studies the concept, process and legal framework of taxation of athletes in the Republic of Croatia. This form of taxation is in line with European norms and directives. Athlete taxation differs in several factors. The subject of the paper is the tax system of the Republic of Croatia and its application to athletes, amateurs and professionals, the tax system of the Republic of Croatia which is harmonized with the system of the European Community, and details of taxation of athletes as individuals will be provided. The population of each state is not happy when there is an increase in levies in the form of taxes.

Key words: tax, athletes, Croatia, system

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad / seminarski rad / prijava teme diplomskog rada isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada / prijave teme nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog izvora te da nijedan dio rada / prijave teme ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada / prijave teme nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

—
(vlastoručni potpis studenta)

(mjesto i datum)

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
1.1.	Predmet i cilj istraživanja	1
1.2.	Metode prikupljanja podataka.....	2
1.3.	Struktura i sadržaj rada.....	2
2.	POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE	3
2.1.	Definiranje poreza	3
2.2.	Struktura i organizacija poreznog sustava Republike Hrvatske.....	6
2.3.	Ciljevi oporezivanja i poreznog sustava	10
2.4.	Uloga poreza u financijskom poslovanju RH	12
3.	SPORT I PRIMJENA POREZNE POLITIKE.....	14
3.1.	Oporezivanje sportaša profesionalaca	15
3.1.1.	Dohodak od nesamostalnog rada	17
3.1.2.	Dohodak od samostalne djelatnosti.....	19
3.1.3.	Drugi dohodak za profesionalne sportaše.....	21
3.1.4.	Profesionalni sportaši koji plaćaju porez na dobit	23
3.2.	Oporezivanje sportaša amatera	25
3.2.1.	Sportaš amater koji uz radni odnos na vlastiti zahtjev utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti	27
3.2.2.	Drugi dohodak	29
3.2.3.	Primitak po osnovi drugog dohotka	29
3.2.4.	Naknada amateru u svrhu usavršavanja	30
3.2.5.	Primitak na osnovu službenih putovanja	31
4.	KARAKTERISTIKE PRIMITAKA KAO NAGRADE SPORTAŠIMA.....	32
4.1.	Karakteristike nagrada koje se ne smatraju dohotkom	33
4.2.	Karakteristike nagrada na koje se primjenjuje porezno oslobođenje	34
5.	ZAKLJUČAK.....	38
	LITERATURA.....	Error! Bookmark not defined.

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj istraživanja

Prilikom izrade ovog rada definirano je nekoliko važnih čimbenika i pojmova kao što su; porezi, porezni sustav u Republici Hrvatskoj te oporezivanje sportaša na primjeru Republike Hrvatske. Sport je u Republici Hrvatskoj važan čimbenik života, a sportaši jedni od najvećih promotora i ambasadora kulture svoga kraja . Istraživanje koje će biti provedeno u radu definirat će važnost i značaj oporezivanja za jednu državu te na primjeru sportaša predložiti konkretne podatke i tehnologiju tog oblika oporezivanja. Provođenje kvalitetne i disciplinirane porezne politike za određenu državu ima veliku važnost zbog prikupljanja financijskih sredstava, kako bi ona neometano mogla funkcionirati i podmirivati svoje obveze prema građanima. U ovom slučaju je riječ o sportašima. Oporezivanje sportaša razlikuje se u nekoliko čimbenika. Predmet rada je porezni sustav Republike Hrvatske i njegova primjena na sportaše, amatere ili profesionalce, te prikaz različitih načina oporezivanja njihovih prihoda.

Ciljevi ovog rada su: analizirati porezni sustav Republike Hrvatske, prikazati primjenom porezne politike kod oporezivanja sportaša bilo kojeg statusa (amater ili profesionalac) u Republici Hrvatskoj te definirati karakteristike primitaka kao nagrade koje sportaši dobivaju za iznimne uspjehe i ostvarenja. Oporezivanje je pojam koji je poznat od davnih vremena kada su civilizacije i njihove vođe kako bi unaprijedili svoju vojsku i stanje u „državama“ prikupljali novac od stanovništva. Nažalost danas se često čuje kako je porez prevelik, što potiče bunt i otpor kod građana. No, porezni sustav i politika imaju za cilj prikupljanje financijskih sredstava kako bi financirali usluge i obveze prema građanima. Nadalje iz tih izvora se financiraju objekti i infrastruktura od nacionalne važnosti. Oporezivanje je prihod države iz čega ona financira mirovinske, zdravstvene, socijalne i sigurnosne projekte od nacionalne važnosti te druge javne rashode kojima nastoji unaprijediti društvo i državu općenito. Kod oporezivanja sportaša radi se o specifičnom obliku oporezivanja koji se počeo primjenjivati posljednjih petnaestak godina u Republici Hrvatskoj. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan i mlad porezni sustav koji postoji tek od osamostaljenja države. Da bi se stvorio ovakav porezni sustav trebalo je proći i neke teške faze, u procesu tranzicije iz samoupravnog socijalizma, u porezni sustav koji će biti prilagođen načelima tržišne ekonomije. Također, u radu će se promatrati i zakon o oporezivanju nagrada sportaša, čijim je uvođenje nastalo zbog zlouporabe izbjegavanja plaćanja poreza kroz osnovicu plaće i drugih načina isplate.

1.2. Metode prikupljanja podataka

U radu će se koristiti različite metode za izradu rada kao što su:

- metoda analize,
- metoda deskripcije,
- metoda sinteze,
- metoda kompilacije,
- metoda komparacije.

1.3. Struktura i sadržaj rada

Rad se sastoji od pet poglavlja, u uvodnom se daje podloga za daljnji rad. Drugo poglavlje se bavi problematikom poreza općenito u Republici Hrvatskoj. Treće poglavlje je najvažnije i ono se bavi ključnim odrednicama poreza u sportu te na osnovu Republike Hrvatske prikazuje se izračun kod amaterskih i profesionalnih sportaša. Četvrto poglavlje definira nagrade za sportaše te posljednje donosi zaključna razmišljanja.

2. POREZNI SUSTAV REPUBLIKE HRVATSKE

2.1. Definiranje poreza

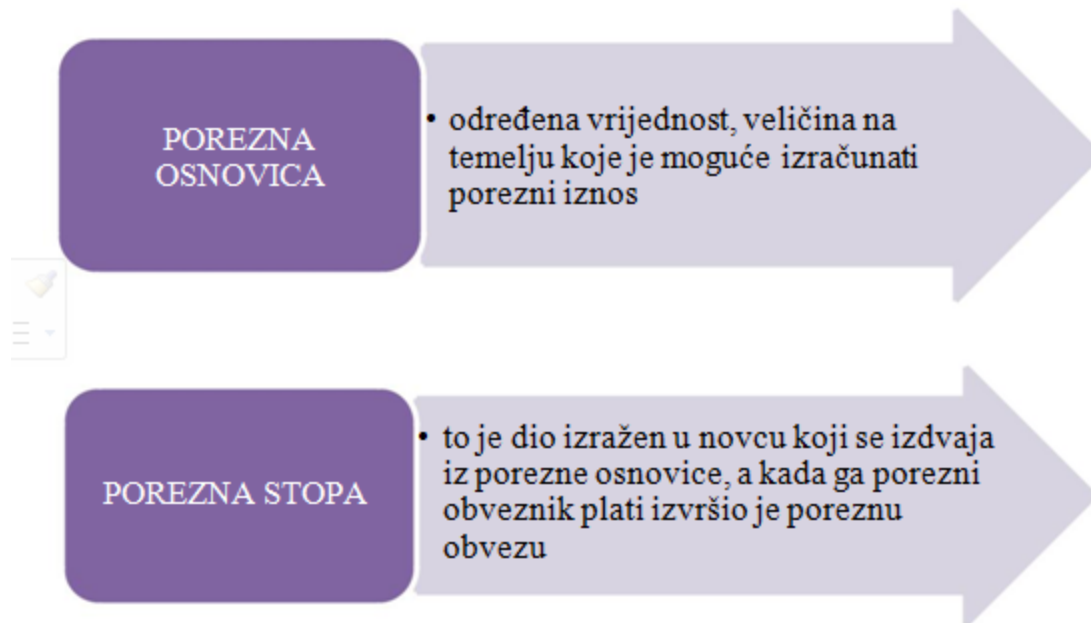
Može se reći da su porezi zapravo prihodi za državnu blagajnu, odnosno instrument prikupljanja financijskih sredstava kako bi država mogla funkcionirati. Porezi i porezna politika obuhvaća građane određene države, a oni se nazivaju porezni obveznici. Porez je važan za svaku državu jer putem njih financira svoje obveze i usluge koje pruža svojim građanima.

Opće prihvaćene karakteristike koje mora imati moderni porezni sustav:¹

- Harmonizacija poreza – kako bi se što prije realizirali ciljevi kojima se teži formiranjem novog poreznog sustava, potrebno je što više uskladiti porezne sustave i mjere porezne politike.
- Neutralni porezi – kako bi država svojim mjerama fiskalne politike što manje utjecala na ponašanje poreznih obveznika, uloga poreza bi se trebala ograničiti na ostvarenje fiskalnih ciljeva, odnosno da se rizik donošenja poslovnih odluka prepusti samim poduzetnicima.
- Smanjenje poreznog opterećenja – zahtjevi za što štedljivijom državom, za ograničavanjem zadataka, rasterećenjem gospodarstva, kako bi se potaknula proizvodnja, povećala zaposlenost, smanjila inflacija, postavljaju se u svim suvremenim državama pa je to postalo i jedan od kriterija koje članice EU moraju ispuniti za članstvo,
- Jednostavnost u oporezivanju – porezni obveznici žele da njihova obveza bude jasno, razumljivo i nedvosmisleno utvrđena, te da se iz poreznog sustava uklone tzv. bagatelni porezi.
- Prednost u oporezivanju potrošnje u odnosu prema oporezivanju dohotka – postoje tvrdnje koje ukazuju da je oporezivanje potrošnje pravednije nego li oporezivanje dohotka, jer se smatra da ljudi rade za dohodak kako bi ga potrošili, a ne imali i tako zadovoljili svoje potrebe.

¹ Jelčić, B., Javne financije, RRiF Plus, Zagreb, 2001., str. 56

Slika 1: Elementi poreza

Izvor: Samostalna izrada prema literaturi: Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.34.

Niz je podjela poreza: ²

- prema vrsti porezne osnovice - dohodak/ dobit, potrošnja, imovina,
- prema razini državne vlasti - prihodi središnje države ili nižih razina vlasti,
- prema vrsti porezne stope - proporcionalni, progresivni ili regresivni, te
- ovisno o tome tko ih u konačnici snosi - posredni ili neposredni.

Njime se smatra svaka financijska naplata, ili druga nametnuta obveza, koju svaki pojedinac ili pravni entitet mora plaćati državi ili funkcionalnom ekvivalentu državi (npr. plemena). Pojmovno određivanje poreza u pravilu polazi od toga da se radi o općem, prinudnom i bez protiv naknade davanja u novcu, koje se utvrđuje prema poreznoj snazi obveznika, a čija sredstva se koriste od strane države radi pokrivanja općih potreba i interesa države.³

Porezi kao pojava su prihodi za državnu blagajnu koje država ubire od njezinih građana, odnosno to su davanja poreznih obveznika kako bi država mogla servisirati usluge i druge obveze prema građanima, kao što su primjerice: zdravstveni sustav, mirovinski, socijalna

² Jelčić, Ba. i Jelčić Bo., 1998. Porezni sustav i porezna politika, Informator, Zagreb, str.41.

³ Jelčić B. (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.34.

davanja, veliki projekti, izgradnja autocesta i slično. Porezi su nastali u pradavna vremena civilizacija kada su velike vojskovođe i gospodari carstava kupili i oporezivali ljude kako bi financirali svoju vojsku i „državu“. Danas su oni sofisticiranije uređeni te je nemoguće postalo izbjeći plaćanje poreza, uslijed tehnološkog napretka.

Može se reći da su porezi instrumenti i mehanizmi države pomoću kojih ubire financijska sredstva putem kojih ostvaruje određene projekte, podmiruje obveze, servisira građane te da se iz tih prihoda na kraju financiraju i realiziraju veliki projekti od nacionalne važnosti (primjer autoceste). Nažalost bilo je negativnih slučajeva u nedavnoj prošlosti kada su pojedinci izbjegavali plaćanje poreza te im je država popuštala.⁴

Porezi su važan čimbenik u životu svakog građanina određene države, kako u poslovnom tako i društvenom (privatnom). Kada se radi o poduzetnicima tu se često čuje razna mišljenja, pobune, mogućnost prosvjeda jer poduzetnici smatraju da su porezi previsoku u Republici Hrvatskoj. Porezi svojim obujmom pune državnu blagajnu Republike Hrvatske u iznosu od 75% (podatak 2019.godine). Putem tih financijskih sredstava država nastoji funkcionirati na likvidniji te solventniji način, nadalje, porezi i njihov priljev u državnu blagajnu nezaobilazan su čimbenik funkcioniranja jedne moderne države.⁵

Kroz literaturni pristup nailazimo iste ili gotovo slične definicije samog poreza. Nadalje, može ih se okarakterizirati kao obvezna davanja u državnu blagajnu bez izravne i trenutačne usluge, već kroz razne druge državne usluge na duži period. Svaki porezni sustav se kreira prema potrebama same države, niti jedan porezni sustav se ne može preslikati, ali porezni sustav svake moderne i uređene države mora biti ažuran, kvalitetan, precizan te discipliniran kada je riječ o prikupljanju prihoda. Neplaćanje poreza može samo dovesti do problematike u funkcioniranju same države, što se može izraziti kroz nekvalitetnu uslugu i servis prema građanima (poreznim obveznicima) u krajnjem slučaju.

⁴ Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb, str. 39

⁵ Podatak preuzet sa službenog izvješća za 2019. (https://www.porezna-uprava.hr/HR_o_nama/Stranice/FinancijskaIzvjesciaPU.aspx)

2.2.Struktura i organizacija poreznog sustava Republike Hrvatske

Oporezivanje donosi 75 % od ukupnih prihoda u državnu blagajnu Republike Hrvatske. Može se reći kako je porezni sustav određene države, te porezna politika koju ona primjenjuje puno složeniji od samog pojma poreza.

Porezni sustavi su se tijekom godina mijenjali, kako su se mijenjale države u prethodnim razdobljima tako se i porezni sustav strukturno mijenjao. Primjerice, porezni sustav Republike Hrvatske je bio promjenjiv, posljednjih 100 godina Hrvatska se našla u nekoliko država koja su bila i drukčija po samom uređenju (od diktatura do modernih vremena). Najteži oblik promjene i prelaska je bio izlaskom iz Jugoslavije koja je bila uređena kao komunističko-socijalistička tvorevina. Tranzicijsko razdoblje RH bilo je jedno od najtežih kada se gleda iz ekonomskog kuta.⁶

Taj prelazak iz jedne državne zajednicu u novu nije bio lagan, jer ga je okarakterizirao i krvavi Domovinski rat u kojem je došlo do velikih materijalnih razaranja. Nadalje, problematika se nalazila i u sumnjivoj privatizaciji devedesetih gdje je veliki broj novca (kapitala) „nestao“ iz državne blagajne.

Nažalost naslijeđeni porezni sustav te porezna politika nisu bili na visini sve do prije nekoliko godina kada je uvedena fiskalizacija te porezni stup srama gdje su se pokazali ljudi i poduzetnici koji godinama nisu plaćali porez, a da ih država nije progonila ili kažnjavala. Takva reforma i napredak može se sigurno nazvati učinkovitom jer se građane natjeralo da počnu plaćati svoje obveze prema državi, u cilju zajedničkog punjenja državne blagajne iz koje su se kasnije financirala druga davanja prema građanima i drugi veliki projekti.

⁶ Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb, str. 39

Tablica 1: Prikaz poreznog sustava:

DRŽAVNI POREZI	Porez na dodanu vrijednost Posebni porezi i trošarine Porez na dobit
ZAJEDNIČKI POREZI	Porez na dohodak Porez na promet nekretnina
ŽUPANIJSKI POREZI	Porez na nasljedstvo i darove Porez na cestovna i motorna vozila Porez na plovila Porez na automate za zabavnu igru
OPĆINSKI I GRADSKI POREZI	Porez na kuće za odmor Porez na korištenje javnih površina Porez na potrošnju Prirez poreza na dohodak Porez na tvrtku ili naziv
ZAJEDNIČKI POREZ	Porez na dohodak
POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE NA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU	Lutrijske igre Igre u casinima Igre klađenja Igre na sreću na automatima Naknada za priređivanje prigodnih jednokratnih igara na sreću
NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE NAGRADNIH IGARA	Propisana uplata priređivača nagradnih igara u korist Hrvatskog crvenog križa

Izvor: Samostalna izrada prema: https://www.porezna-uprava.hr/HR_porezni_sustav/Stranice/naslovna_tablica_psrh.aspx

Svi prihodi koji se ostvare od poreza, pune državnu blagajnu, nadalje postoje prirezi za gradove, općine i druge lokalne samouprave putem kojih dio poreza pripada njima.

Teorija navodi sljedeće karakteristike koje treba imati porezni sustav kako bi se smatrao dobrim poreznim sustavom, a to su:⁷

- Efikasnost - potrebno je da porezi što manje utječu na odnose u gospodarstvu kako bi se postigla što efikasnija upotreba resursa, a što se nastoji ostvariti proširivanjem porezne osnovice bilo ukidanjem izuzeća i povlastica pojedinim poreznim obveznicima, bilo smanjivanjem broja i snižavanjem visine poreznih stopa,
- Nastoji se kreirati i sustav koji bi bio pravedan, kako bi se osigurala ravnomjerna i pravedna raspodjela poreza za sve članove zajednice,
- Slijedeća je zadaća dobrog poreznog sustava prikupiti dovoljno javnih prihoda kako bi se osiguralo dovoljno sredstava za pokriće javnih rashoda, koju ćemo definirati kao izdašnost,
- Porezni sustav treba biti i jednostavan, dakle propisi za poreznog obveznika moraju biti što jednostavniji, jasniji i razumljiviji kako bi troškovi ubiranja poreznih prihoda bili što niži i za poreznog obveznika i za poreznu administraciju,
- Porezni sustavi također se ne smiju često mijenjati jer je i gospodarskim subjektima i stanovništvu nužna stabilnost za donošenje ispravnih ekonomskih odluka.

Važnost poreznog sustava i njegovih mehanizama je neizmjerljiva za jednu državu. Taj sustav mora besprijekorno funkcionirati kako bi na učinkovit način oporezivao građane i prikupljao financijska sredstva koja su državi potrebna za rješavanje drugih obveza i problema. Učinkovitost poreznog sustava ogledava se u količini prikupljenog poreza.

Što je neki porez pravedniji, to je manje efikasan ili je kompliciran za primjenu. Neki su porezi pravedniji od drugih, neki su efikasniji, neki pak jednostavniji za primjenu, i tako dalje. Broj poreznih oblika u primjeni razlikuje se ovisno o državi u kojoj se provodi stoga poznajemo „porezni pluralizam“ koji označava djelovanje više poreznih oblika nasuprot „poreznog monizma“, odnosno djelovanja jednog poreznog oblika. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan i mlad porezni sustav koji postoji tek od osamostaljenja države. „Da bi se

⁷ Kordić G., Porezni sustav Republike Hrvatske, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilišni preddiplomski studij poslovne ekonomije, Zagreb, 2011., str. 5.

stvorio ovakav porezni sustav trebalo je proći i neke teške faze, u procesu tranzicije iz samoupravnog socijalizma, u porezni sustav koji će biti prilagođen načelima tržišne ekonomije. Uvjetno rečeno reforma poreznog sustav RH završena je 1998. godine uvođenjem PDV-a, od kada u našem poreznom sustavu postoje svi temeljni porezni oblici karakteristični za tržišne demokracije.“⁸

Hrvatski porezni sustav i njegova porezna politika često su posljednjih godina mijenjane, a promjene su nastale jer je tržište i funkcioniranje samog društva se mijenjalo pa se i on prilagođavao novonastalim situacijama. Nažalost, u RH treba doći još do određenih strukturnih reformi kada je riječ o poreznoj politici da bi porezni sustav bio kvalitetan i da bi se provedba porezne politike rješavala na brz i efikasan način.

Kao što je navedeno, u posljednjem razdoblju najvažnija reforma koja se može navesti je uvođenje fiskalizacije te naplate poreznog duga iz prošlosti. Važnost tih reformi ogledava se u naplati stvarnih stanja, jer se događalo da su određeni obrti, poslovni subjekti smanjivali svakodnevnu zaradu kako bi platili što manje poreza, a novac ostavljali sebi u džep.

Porez kao instrument je nezaobilazan u svakoj državi, njegova uloga je neizmjerljiva jer se putem njega prikupljaju financijska sredstva u državnu blagajnu iz koje na kraju svi imaju korist kroz razna davanja, pomoći, primanja te izgradnju infrastrukture te drugih važnih objekata (projekata).

Mjesto i uloga poreza u poreznim sustavima zemalja s različitim društveno-političkim i ekonomskim sustavima bili su različiti i s vremenom su se mijenjali. Oni su bili – a to su i danas – odraz i izraz određenog vremena i prostora u kojem su se primjenjivali i u kojem su djelovali na određen način kao izraz određene politike ili pak neovisno o tome očitujući svoju prirodu, djelujući na određene odnose u određenim uvjetima.⁹

Kroz današnje dinamično i turbulentno poslovanje i funkcioniranje kada je riječ o državi veže se jedna činjenica, da povećanjem poreza i davanja građana državi dolazi do njihovog otpora i negodovanja, međutim veći dio njih ne shvaća da se iz tih financijskih davanja realiziraju određeni projekti i usluge od strane države prema njima.

⁸ Sokol, N., (2015), Pojam i vrste javnih prihoda, materijal s predavanja, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu, str. 42.

⁹ Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.34.

2.3. Ciljevi oporezivanja i poreznog sustava

Kao što je u prethodnom dijelu rada definirano, porezni sustav jedne države mora biti harmoničan i dobro ustrojen, kako bi ispunio glavne ciljeve, a to je oporezivanje građana, poduzetnika te poduzeća u svrhu prikupljanja financijskih sredstava koji su potrebni državi kako bi financirala potrebe građana, ali isto tako ima cilj da zaštiti domaće gospodarstvo od drugih gospodarstava.

Porez ima nekoliko ciljeva, ali u literaturi nailazimo na klasičnu podjelu. Dva su cilja uvođenja poreza:¹⁰

1. ekonomski cilj (zaštita domaćeg gospodarstva od inozemne konkurencije) i
2. fiskalni cilj (punjenje državnog proračuna).

Građani nažalost shvaćaju porezne samo kroz financijski smisao, što je djelomično točno jer instrumentima i mehanizmima država ubire financijska sredstva za državnu blagajnu, ali isto tako porezni sustav je zapravo državni alat s kojim rješavaju mnoga ključna pitanja za samu državu.

Međutim, porezi su nužni zato što se njihovim ubiranjem prikupljaju sredstva za osiguranje javnih usluga kojima se koriste svi pojedinci u društvu. Cilj svakog poreznog sustava očituje se u smanjenju viška poreznog tereta, čime će se maksimalno zadovoljiti načelo ekonomske učinkovitosti poreza.¹¹

Fiskalni cilj oporezivanja je njegova najvažnije svrha. Takav cilj porezi imaju onda kad je razlog njihova uvođenja isključivo ili prvenstveno pribavljanje financijskih sredstava za financiranje rashoda potrebnih da bi se omogućilo izvršavanje raznovrsnih zadaća u nadležnosti države.¹²

Analizom određene države i njezine strukture kada je riječ o uređenju, porezni sustav te njegova politika se modelira prema tim čimbenicima. Naravno, mnogi ekonomisti posljednjih godina iza krize i recesije koja je bila vidjeli su rješenje u smanjivanju poreza u vremenu krize, a ne povećavanju kako je većina država to napravila jer se time potakla štednja te smanjenje potrošnje kod građana, ali isto tako i psihološki efekt gdje su građani trošili još manje i od svojih mogućnosti.

¹⁰ Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.34.

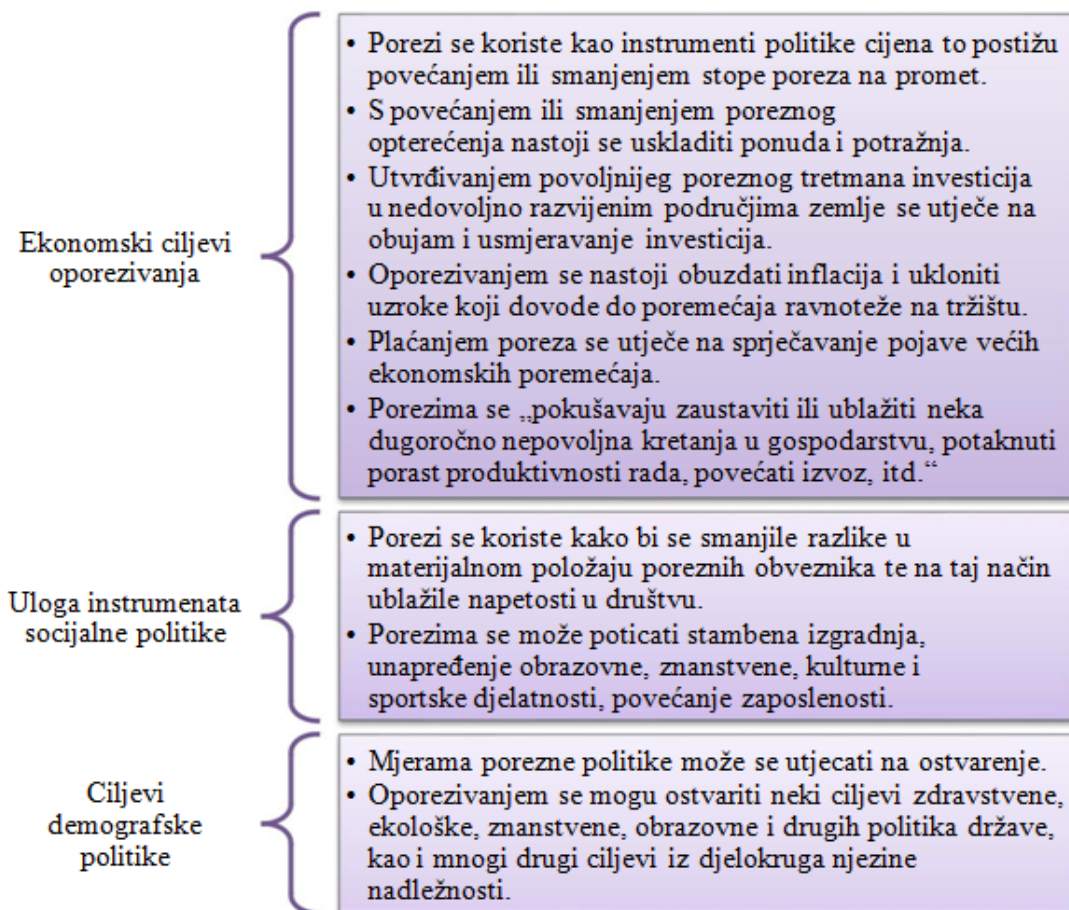
¹¹ Kesner-Škreb, M. (1995). Načela oporezivanja. Financijska praksa, br 1., str. 57

¹² Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.34.

Načini uvođenja porezne obveze prema redoslijedu njihova korištenja su: ¹³

- primjena sile u nametanju porezne obveze
- uspostavljanje ugovornih odnosa u uvođenju porezne obveze
- davanje ustavnog pristanka za uvođenje porezne obveze.

Slika 2: Ciljevi poreza.

Izvor: Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.36.

Na početku rada smo naglasili važnost ubiranja poreza te porezne politike određene države koji seže još od starih civilizacija kao takozvani harač. U početku rada smo definirali početak i razvoj ubiranja poreza kroz Rimsko carstvo i druge civilizacije. Porezni sustav i način oporezivanja mijenjao se tijekom vremena, pa se tako može i u budućnosti projicirati novi oblik prikupljanja i ubiranja poreza od strane države.

¹³ Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.37.

Upravo ta obilježja su karakteristike poreza jer ih razlikuju i razgraničavaju od svih drugih oblika javnih prihoda. Karakteristike poreza se dijele na one koje su: ¹⁴

1. obligatorne – nužno povezane uz prihod koji se može svrstati među poreze
2. fakultativne – koje nisu nužne determinante poreza, ali su u najvećem broju slučajeva povezane uz pojam poreza.

Kao što je i definirano prethodno porezni sustav i oporezivanje je važan čimbenik za svaku državu, koja želi biti moderna te uspješna. Samo kvalitetnim načinom i modelom oporezivanja može se postići puna državna blagajna iz koje će se moći rješavati važna pitanja za građane te države. Implementacijom kvalitetnog i efikasnog sustava dolazi do sveopćeg napretka u funkcioniranju države, a građani bivaju zadovoljni državnim uslugom.

2.4.Uloga poreza u financijskom poslovanju RH

Oporezivanje je pojam koji je poznat od davnih vremena kada su civilizacije i njihove vođe kako bi unaprijedili svoju vojsku i stanje u „državama“ prikupljali novac od stanovništva. Nažalost danas se često čuje kako je porez prevelik, što potiče bunt i otpor kod građana. No, porezni sustav i politika imaju za cilj prikupljanje financijskih sredstava kako bi država financirala usluge i obveze prema građanima, nadalje iz tih izvora se financiraju objekti i infrastruktura od nacionalne važnosti (Pelješki most ili autocesta).

Oporezivanje je prihod države iz čega ona financira mirovinske, zdravstvene, socijalne, sigurnosne, projektne od nacionalne važnosti te druge javne rashode kojima nastoji unaprijediti društvo i državu općenito. Kod oporezivanja sportaša nastoji se uvesti reda u tu „djelatnost“. Važnost i značaj oporezivanja za RH ima veliku jer kao što smo naveli porezni priljev u državnu blagajnu ogledava se kroz 75 % ukupnih priljeva što pokazuje da država većinu novca za financiranje i „poslovanje“ dobiva iz oporezivanja.

Što je neki porez pravedniji, to je manje efikasan ili je kompliciran za primjenu. Neki su porezi pravedniji od drugih, neki su efikasniji, neki pak jednostavniji za primjenu, i tako dalje. Broj poreznih oblika u primjeni razlikuje se ovisno o državi u kojoj se provodi stoga poznamo „porezni pluralizam“ koji označava djelovanje više poreznih oblika nasuprot

¹⁴ Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb, str.38.

„poreznog monizma“, odnosno djelovanja jednog poreznog oblika. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan i mlad porezni sustav koji postoji tek od osamostaljenja države. „Da bi se stvorio ovakav porezni sustav trebalo je proći i neke teške faze, u procesu tranzicije iz samoupravnog socijalizma, u porezni sustav koji će biti prilagođen načelima tržišne ekonomije. Uvjetno rečeno reforma poreznog sustav RH završena je 1998. godine uvođenjem PDV-a, od kada u našem poreznom sustavu postoje svi temeljni porezni oblici karakteristični za tržišne demokracije.¹⁵

Kao što je navedeno važnost i uloga poreza te cjelokupnog poreznog sustava jest od neizmjerljive važnosti za funkcioniranje određene države, a u ovom slučaju Republike Hrvatske. Republika Hrvatska je država sa visokim iznosom poreza (uspoređujući sa drugim europskim državama).

¹⁵ Sokol, N., (2015), Pojam i vrste javnih prihoda, materijal s predavanja, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Sveučilište u Zagrebu, str. 44

3. SPORT I PRIMJENA POREZNE POLITIKE

Bavljenje sportom i rekreacijom za svakog čovjeka ima pozitivne učinke. Samim vježbanjem čovjek postiže bolje zdravstveno stanje njegovog organizma. Kroz sport se troši organizam na kvalitetan način, fizički i psihički. Treningom dolazi do smanjenja negativnih pojava unutar organizma kao i pobuđivanja boljeg raspoloženja i načina življenja u osobe. Bavljenje sportom čovjeku donosi i širenje socijalnih osobina, upoznavanjem prijatelja te konstantnim druženjem.

Pojam sporta potječe iz latinskog jezika od riječi disportare ili desportare, a u svijetu se počinje upotrebljavati preko engleske riječi disport što je označavalo zabavu i igru, provod, ali i tjelesno vježbanje.¹⁶

Sport je plemenita borba, a natjecanje je njegovo osnovno obilježje, kako bi se nadmašili već postignuti rezultati. U sportu se osoba natječe s daljinom, vremenom, preprekama, protivnicima, ali i sa sobom.

Sport je aktivnost koju karakteriziraju razna psihička iskustva koja se temelje na borbi, natjecanju. Konkurencija je, dakle, osnova svakog sporta.

Neki od razloga bavljenja sportom mogu biti slobodno vrijeme, tjelesni razvoj, poboljšanje sposobnosti, natjecateljski duh, kao i financijska dobit.

Na sport se ne može gledati izolirano od socijalne situacije i kulturnog konteksta. Svako društvo predstavlja određenu organizaciju proizvodnje, društvenih aktivnosti i društvenih odnosa; to je samodovoljan sustav djelovanja koji može postojati dulje od životnog vijeka pojedinca. Društvo se sastoji od mnoštva grupa i slojeva; društvena podjela rada stvara uvjete i nameće da se određene skupine bave specijaliziranim aktivnostima (ekonomskim i neekonomskim) te su tako usmjerene jedna prema drugoj. Neka društva karakteriziraju pretjerano vjerovanje u sport i njegove funkcije, dok za druge je sport nešto sporedno i marginalno.

Pretjerano vjerovanje u sport dovodi do njegove mitologizacije, jer se na sport gleda kao na novi tip religije koji bi trebao omogućiti ostvarenje vodećih ideala. Štoviše, danas se u kriznim vremenima sport počinje doživljavati kao štedna formula za socijalnu mobilnost.

¹⁶ Prema latinskoj riječi.

U poreznom pravu Republike Hrvatske kroz porezno-pravne propise regulirana je materija oporezivanja primitaka sportaša te svih fizičkih i pravnih osoba u svezi obavljanja sportskih djelatnosti na sljedeće načine:¹⁷

1. oporezivanje primitaka sportaša profesionalaca u timskim i pojedinačnim sportovima,
2. oporezivanje primitaka sportaša amatera u timskim i pojedinačnim sportovima,
3. oporezivanje sportskih stipendija,
4. oporezivanje i isplata nagrada sportašima profesionalcima i amaterima za sportska ostvarenja po posebnim propisima,
5. oporezivanje primitaka sportskih sudaca, delegata, i drugih osoba u sportu u timskim i pojedinačnim sportskim natjecanjima na svim razinama natjecanja,
6. oporezivanje transfera igrača u tuzemstvu (inozemstvu) i
7. oporezivanje sportskih klubova koji su osnovani kao sportska dionička društva i udruge koje sudjeluju u sportskim natjecanjima.

3.1. Oporezivanje sportaša profesionalaca

U svijetu sporta kraj profesionalne karijere predstavlja posebno osjetljivu fazu u životu svih sportaša. Aktivna karijera profesionalnog sportaša samo je jedno, relativno kratko razdoblje u njegovom vijeku, s godinama koje nisu bile jedine odlučujući faktor koji dovodi do kraja karijere sportaša. Pored starosti, u analizu je potrebno uključiti i druge čimbenike, poput raznih neplaniranih okolnosti, kao što su ozljede.

Vrlo je važno da profesionalni sportaši zauzmu analitički pristup planiranju vlastitog aktivnosti i životnog puta nakon završetka profesionalne sportske karijere. Kako kraj karijere neugodan je događaj za svakog sportaša, sustavni pristup budućim obvezama postaje presudan.

Profesionalna karijera sportaša kao rezultat ima specifičan način života dovodjenje sportaša koji su navikli na užurban i organiziran dan, nakon završetka sportske karijere postaju suočene s viškom slobodnog vremena. U isto vrijeme, poželjno je da sportaši budu svjesni važnosti obrazovanja koje mogu steći tijekom profesionalne sportske karijere kako bi se prilagodio nove životne okolnosti.

¹⁷ Prema Zakonu o porezu.

Profesionalni sportaš je osoba čija se primarna djelatnost bavi sportom i kojoj se na temelju toga plaća doprinos u skladu s zakonskim propisima, čiji se status utvrđuje aktima nacionalnog sportskog saveza. Profesionalni sportaš može prijaviti samozapošljavanje u sportskoj aktivnosti koja pripada slobodnim profesijama i tako postati porezni obveznik poreza na dohodak.

Postupak:¹⁸

- Upis u registar sportskih aktivnosti,
- Upis u registar poreznih obveznika (u roku od 8 dana od dana početka aktivnosti)

Prijava u Hrvatski zavod za mirovinsko i zdravstveno osiguranje nakon čega Porezna uprava donosi odluku o mjesečnom iznosu osnovice za obračun doprinosa i mjesečnim iznosima doprinosa

Registracijom samostalne aktivnosti sportaš ima sljedeće obveze:¹⁹

- Plaćanje predujma poreza na dohodak prema rješenju Porezne uprave
- Vođenje sljedećih poslovnih knjiga:
 - a) Knjige primitaka i izdataka (Obrazac KPI)
- unose se poslovni primici (npr. iznos bruto naknade za sklapanje ugovora o profesionalnom igranju za klub, oporezivi primici po osnovi različitih vrsta nagrada i dr.) i izdaci (npr. sportska oprema, knjigovodstvene usluge i dr.)

U nastavku su navedene neke od nepriznatih poslovnih izdataka prema Zakonu o porezu na dohodak, članak 33. pri utvrđivanju dohotka od samostalne djelatnosti:²⁰

- 50% reprezentacije,
- 50% izdataka u svezi s vlastitim ili unajmljenim osobnim motornim vozilima i drugim sredstvima za osobni prijevoz poduzetnika, poslovnih i drugih zaposlenih osoba, ako se po osnovi korištenja tih sredstava za osobni prijevoz ne utvrđuje plaća ili drugi dohodak (iznimno, poslovnim izdacima se smatraju ukupno nastali izdaci za osiguranje osobnih motornih vozila i drugih prijevoznih sredstava),
- niti drugi izdaci koji nisu u izravnoj svezi s obavljanjem samostalne djelatnosti.

¹⁸ Izvor: <https://www.actarius.hr/act/publikacije/Oporezivanje%20sportasa.pdf>

¹⁹ Izvor: <https://www.actarius.hr/act/publikacije/Oporezivanje%20sportasa.pdf>

²⁰ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 35

b) Popisa dugotrajne imovine (Obrazac DI)

- služi za utvrđivanje izdataka otpisa dugotrajne imovine, u koji se unose stvari i prava, ako su njihove nabavne cijene, odnosno troškovi proizvodnje (nabavna vrijednost) veći od 3500,00 kuna i ako je njihov vijek trajanja dulji od godinu dana (npr. sportska oprema)

Prava ulaze u popis dugotrajne imovine SAMO ako je kod njihove nabave plaćena naknada. Ako se dobro dugotrajne imovine zbog uništenja više ne može koristiti ili ako se proda, izuzme ili na drugi način otuđi, tada se njegova knjigovodstvena vrijednost otpisuje u cijelosti.

c) Knjige prometa (Obrazac KPRI)

- unose se primici naplaćeni u gotovom novcu i čekovima

d) Evidencije o tražbinama i obvezama (Obrazac TO)

- unose se ispostavljeni ili primljeni računi osim računa naplaćenih ili plaćenih na način koji ima obilježja gotovinskog plaćanja

Profesionalni sportaši se razlikuju od amaterskih u mnogočemu, kao što sam naziv kaže profesionalni znači da pripadaju kategoriji ljudi kojima je sport zapravo posao i izvor zarade, a ne kao kod amatera izvor zabave i rekreacije.

3.1.1. Dohodak od nesamostalnog rada

Profesionalni sportaši koji se nalaze u radnom odnosu sa sportskim klubom, odnosno imaju potpisani ugovor o radu sa sportskim klubom, ostvaruju primitke po osnovi nesamostalnog rada (plaća). Isti se oporezuju po pravilima koja vrijede za sve zaposlenike bilo kod pravnih ili fizičkih osoba.²¹

Prema članku 92. Zakona o radu, plaća se isplaćuje nakon obavljenog rada, a isplaćuje se u novcu ili u naravi. Isplata se vrši najkasnije do petnaestog dana u idućem mjesecu. Plaćom se

²¹ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 38

smatra plaća u bruto iznosu. Zbog kasnijeg primjera izračuna plaće, važno je posebno naglasiti kako se pod pojmom dohotka od nesamostalnog rada smatra razlika između primitka (plaća) i porezno priznatog izdatka (doprinosi iz plaće). Dakle, to je iznos iz kojeg se plaća porez na dohodak i prirez (ovisno o boravištu, odnosno prebivalištu) nakon što se odbije osobni odbitak. Plaćom (bruto) se smatraju svi primitci u novcu ili naravi koje poslodavac isplaćuje radniku na temelju radnog odnosa, sastoji se od:²²

- doprinosa iz plaće (doprinosi za mirovinsko osiguranje za I. i II. stup),
- dohotka od nesamostalnog rada (iznos nakon uplaćenih doprinosa iz plaće),
- osobnog odbitka (neoporezivi dio dohotka od nesamostalnog rada),
- porezne osnovice (kada od dohotka od nesamostalnog rada odbijemo osobni odbitak),
 - poreza na dohodak i mogućeg prireza (odbija se od porezne osnovice), - neto iznosa plaće (iznos koji ostaje radniku nakon što se iz dohotka od nesamostalnog rada odbiju porez na dohodak i mogući prirez).

Slika 3. Primjer izračuna plaće kod sportaša profesionalca

Red. br.	OPIS	IZNOS
1.	Bruto iznos*	25.000 kn
2.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 20%	5.000 kn
	I stup – 15%	3.750 kn
	II stup – 5%	1.250 kn
3.	Dohodak (1-2)	20.000 kn
4.	Osobni odbitak **	3.800 kn
5.	Porezna osnovica	16.200 kn
6.	Porez na dohodak – 24%***	3.888 kn
7.	Prirez porezu na dohodak – 18%	699,84 kn
8.	Ukupno porez i prirez (6+7)	4.587,84 kn
9.	Neto plaća za isplatu (1-2-8)	15.412,16 kn
10.	Doprinosi na plaću (zdravstveno) – 16,5%	4.125 kn
11.	Ukupni trošak isplatitelja (1+10)	29.125 kn

²² Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 39

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 39

3.1.2. Dohodak od samostalne djelatnosti

Kada sportaši ne rade unutar jednog kluba, odnosno nisu zaposlenici tog kluba onda se to zove samostalna djelatnost te svoju uslugu ispostavljaju nekom drugome poslovnom subjektu.

Kao što je i ranije objašnjeno, prema Zakonu o porezu na dohodak (2019) članak 29, stavak 2, djelatnostima slobodnih zanimanja smatraju se profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su po toj osnovi obavezno osigurane jer im je to osnovna djelatnost, te su prema toj osnovi upisane u registar poreznih obveznika poreza na dohodak. Ovo vrijedi i za profesionalne sportaše koji obavljaju samostalnu sportsku djelatnost sudjelovanja u sportskim natjecanjima ili imaju sklopljen ugovor o profesionalnom igranju.²³

Nadalje, u ovom slučaju su se sportaši obvezni upisati u registar sportskih djelatnosti, a njoj prethodi sam upis u registar poreznih obveznika, nadalje, na godišnjoj bazi moraju podnijeti poreznu prijavu za doprinose.

Profesionalni sportaši također se prijavljuju na HZMO i HZZO, kako bi stekli svojstvo osiguranika. Zavodi zatim podatke dostavljaju Poreznoj upravi koja donosi rješenje o mjesečnim iznosima doprinosa. Profesionalni sportaši dužni su voditi poslovne knjige kako bi se utvrdili poslovni primitci i izdatci, najčešće u poreznom razdoblju kalendarske godine.

Navedene poslovne knjige su:²⁴

1. Knjiga primitaka i izdataka,
2. Popis dugotrajne imovine,
3. Knjiga prometa,
4. Evidencija o tražbinama i obvezama. Isto tako profesionalni sportaši koji su obveznici PDV-a dužni su voditi Knjige ulaznih računa i Knjige izlaznih računa, odnosno ispostavljati račune za obavljene usluge.

Nadalje, sportaši koji obavljaju samostalnu djelatnost prema Zakonu o porezu na dohodak moraju plaćati predumak poreza na dohodak prema propisima i rješenjima porezne uprave Republike Hrvatske.

²³ Zakona o porezu na dohodak, 2019.

²⁴ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 39

Profesionalni sportaši koji tek počinju obavljati samostalnu sportsku djelatnost ne plaćaju mjesečne predujmove poreza na dohodak sve do podnošenja prve godišnje porezne prijave (veljača tekuće godine za prethodnu godinu). Nakon što je utvrđena visina predujma, na zahtjev poreznog obveznika, moguće je i izmijeniti njegovu visinu. Za obračun plaće od samostalne djelatnosti nužno je objasniti i pojam izdatka po osnovi samostalnih djelatnosti. „Ove izdatke predstavljaju svi odljevi dobara poreznog obveznika tijekom poreznog razdoblja radi stjecanja, osiguranja i očuvanja poslovnih primitaka. Drugim riječima u poslovne izdatke poreznih obveznika koji obavljaju samostalne djelatnosti ulaze oni izdaci koji su izravno vezani za obavljanje djelatnosti. To su primjerice troškovi sportske opreme, knjigovodstva, loko vožnje, i sl.“²⁵

Slika 4. Primjer izračuna

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto iznos	25.000 kn
2.	Porezno priznati troškovi	7.000 kn
	Doprinosi (20% mirovinsko osiguranje + 16,5% zdravstveno osiguranje)	3.407,93 kn
	Oprema	2.000 kn
	Loko vožnja	592,07 kn
	Knjigovodstvo	500 kn
	Banka	500 kn
3.	Osobni odbitak	3.800 kn
4.	Porezna osnovica (1-2-3)	14.200 kn
5.	Porez na dohodak – 24%	3.408 kn
6.	Priraz porezu na dohodak – 18%	613,44 kn
7.	Ukupni porez i priraz (5+6)	4.021,44 kn
8.	Neto iznos (1-7)	20.978,56 kn
	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 20%	1.867,36 kn
	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 16,5%	1.540,57 kn
	Ukupni mjesečni doprinosi	3.407,93 kn

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 42

²⁵ Zakona o porezu na dohodak, 2019.

Prema članku 65.-67. Zakona o doprinosima (2019), profesionalni sportaši koji obavljaju samostalnu djelatnost sporta obvezni su obračunati doprinose na osnovicu za doprinose za mirovinsko osiguranje (20%) i za doprinose za zdravstveno osiguranje (16,5%). Mjesečna osnovica izračunava se kao umnožak iznosa prosječne plaće (8.488 kuna za 2019. godinu) i koeficijenta 1,1 za osiguranike po osnovi sportaša. Dakle umnožak 36,5%, mjesečne osnovice i koeficijenta daje iznos obveznih doprinosa koje sportaš treba uplatiti.²⁶

3.1.3. Drugi dohodak za profesionalne sportaše

Kada je riječ o drugom dohotku za profesionalne sportaše onda se može reći i definirati kako prema Zakonu oni mogu utvrđivati dohodak i plaćati predujam poreza na dohodak na osnovu djelatnosti koje obavljaju prema.

Dakle, profesionalni sportaši koji se odluče porez na dohodak od samostalne djelatnosti utvrđivati kao porez po odbitku, odnosno kao drugi dohodak, nemaju obvezu plaćanja doprinosa po osnovi drugog dohotka. Vrste doprinosa, obveze i razdoblje na koje se doprinosi odnose, utvrđuje Porezna uprava rješenjem. Profesionalni sportaši sami su obveznici doprinosa te osobno plaćaju doprinose za osobno osiguranje po rješenju. Isplate drugog dohotka vrše se isključivo na žiro račun primatelja.²⁷

Prema članku 39. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak (2019), profesionalni sportaši koji su osigurani po toj djelatnosti i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju, imaju pravo na 30% porezno priznatih paušalnih izdataka. Isplatitelj je obavezan za sve isplate prema sportašima, od kojih se utvrđuje drugi dohodak i plaća porez na dohodak, dostaviti Poreznoj upravi pisano izvješće (Obrazac JOPPD).²⁸

Kada se izračunava onda se to radi prema mjesečnoj osnovici koja prema posljednjem iznosi 8.448 kn za 2019. Godinu i koeficijenta 1,0. Doprinosi za obvezna osiguranja plaćaju se po rješenju Porezne uprave.

²⁶ Zakona o porezu na dohodak, 2019.

²⁷ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 43

²⁸ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 43

Slika 5. Prikaz primjera

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto iznos	25.000 kn
2.	Porezno priznati paušalni izdatci - 30%	7.500 kn
3.	Dohodak = porezna osnovica (1-2)	17.500 kn
4.	Porez na dohodak - 24%	4.200 kn
5.	Prirez porezu na dohodak - 18%	756 kn
6.	Ukupno porez i prirez (4+5)	4.956 kn
7.	Primitak za isplatu – neto (1-6)	20.044 kn
	Doprinosi za osobno osiguranje, mjesečna osnovica= koeficijent (1) x prosječna plaća (8.448 kn)	Po rješenju Porezne uprave, 3.083,52 kuna

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 47

Kao što je moguće vidjeti iz Tablice 5., sportaš je ugovorio mjesečni primitak od 25.000 kuna u bruto iznosu (1.). Od navedenog iznosa odbija se 30% priznatih paušalnih izdataka (2.). Preostali iznos od 17.500 kuna smatraju se dohotkom, ali ujedno i poreznom osnovicom (3.). Od dohotka (porezna osnovica) se odbija porez na dohodak (4.) i prirez porezu na dohodak (5.) koji ukupno iznose 4.956 kuna (6.). Neto primitak sportaša izračuna se tako da se od bruto iznosa (1.) oduzme ukupni porez i prirez (6.). Sportaš je obvezan platiti doprinose za obvezna osiguranja po rješenju porezne uprave.²⁹

Profesionalni sportaši svoje primitke najčešće ostvaruju kroz prethodno navedena dva modela:³⁰

1. dohodak od samostalne djelatnosti za profesionalne sportaše, ili
2. drugi dohodak za profesionalne sportaše.

²⁹ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 47

³⁰ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 47

Sportaši češće koriste prvi spomenuti model, odnosno utvrđuju primitke kao dohodak od samostalne djelatnosti. Razlog je vrlo jednostavan, neto iznos plaće sportaša je veći prilikom obračuna plaće od samostalne djelatnosti nego kao drugi dohodak. U oba slučaja sportaši su primorani koristiti usluge knjigovodstvenih servisa jer sami nemaju dovoljnu količinu znanja u području obračuna plaća. Osim toga, moguća je i kazneno pravna odgovornost sportaša koji zbog svojeg nemara ili neznanja utaje porez ili druga davanja prema državi.³¹

3.1.4. Profesionalni sportaši koji plaćaju porez na dobit

Obrazlažući zakon o porezu na dobit, sportaš je porezni obveznik kao bilo koja druga fizička osoba, koja svoj dohodak ostvaruje prema pravilima i propisima o oporezivanju dohotka, s tim da mora izjaviti da će plaćati porez na dobit umjesto već definiranog poreza na dohodak.

Porezni obveznik je i fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti prema propisima o porezu na dohodak (vidi članak 2. stavak 4. Zakona o porezu na dobit, 2018):³²

1. Ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvario ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna, ili
2. Ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
 - a) u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00 kuna,
 - b) ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kuna,
 - c) u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika. Dakle, sportaš može plaćati porez na dobit dobrovoljno ili ako zakonski ulazi u tu skupinu. Ako sportaš ispuni navedene uvjete iz članka 2. stavka 4. Zakona o porezu na dobit (2018), dužan je o tome pisano obavijestiti nadležnu Poreznu upravu. Ako to čini (plaća porez na dobit), prema članku 80. Zakona o doprinosima (2019), sam je obveznik doprinosa te obveznik obračunavanja i obveznik plaćanja doprinosa za osobno osiguranje.

³¹ Sokanović, L., Šinković, Z., Pajčić, M., (2012). Utaja poreza i drugih davanja u sportu. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, str. 43

³² Zakon o porezu na dobit.

U ovom slučaju mjesečnu osnovicu za obračun doprinosa računamo kao umnožak prosječne plaće i koeficijenta 1,1. Pri tome, mjesečna osnovica ne može biti manja od iznosa poduzetničke plaće koja za 2019. godinu iznosi 9.292,80 kuna (Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja, 2019). Poduzetnička plaća se smatra dohotkom od nesamostalnog rada te se pri njenoj isplati može koristiti osobni odbitak.³³

Slika 6. Prikaz izračuna

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto iznos poduzetničke plaće	25.000 kn
2.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 20%	5.000 kn
	I stup – 15%	3.750 kn
	II stup – 5%	1.250 kn
3.	Dohodak (1-2)	20.000 kn
4.	Osobni odbitak	3.800 kn
5.	Porezna osnovica (3-4)	16.200 kn
6.	Porez na dohodak – 24%	3.888 kn
7.	Priraz porezu na dohodak – 18%	699,84 kn
8.	Ukupno porez i priraz (6+7)	4.587,84 kn
9.	Neto plaća za isplatu (1-2-8)	15.421,16 kn
10.	Doprinosi na plaću (zdravstveno) – 16,5%	4.125 kn
11.	Ukupni trošak isplatitelja (1+10)	29.125 kn

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 51

Prema prikazanom u tablici, primjećuje se sličnost kao kod sportaša koji primaju kao dohodak od nesamostalne djelatnosti ili rada.

³³ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 47

3.2. Oporezivanje sportaša amatera

Amaterski sport - engl. amateur sport - amaterski. U zapadnim zemljama poznat je kao neprofesionalni sport. Ovo je kategorija sportskih aktivnosti koja ne ostvaruje profesionalne odnose sportaša i sportskih institucija.

Amaterski sportovi mogu biti vrhunski, atraktivni (s visokim stupnjem majstorske kvalitete) i obični (s niskim stupnjem majstorske kvalitete) u smislu postizanja određene kvalitete sportskih rezultata. Običan amaterski sport znači da se sportaš bavi fizičkim vježbama samo za sebe, bez obzira postiže li visoke ili niske rezultate ili da mu glavni cilj nije zaraditi novac sportskim aktivnostima.

Amaterizam uopće podrazumijeva aktivnost koja se ne temelji na stjecanju sredstava za život, već na unutarnjoj motivaciji i potrebi osobe da se izrazi u određenom samo-odabranom materijalno beskorisnom djelovanju.

Takvim (samo) djelovanjem postižu se dva osnovna cilja: prvo, osoba se kreativno izražava (u umjetničkom stvaralaštvu) ili rekreativno (u sportu), i, drugo, osoba spontano zadovoljava potrebu za društvenošću i društvenim izražavanjem, kao kad se izražava kolektivno (zbor ili tim), kao i kad se izražava pojedinačno, jer se pojedinačni izraz uvijek odvija u određenom kontaktu s drugim ljudima.³⁴

Amaterizam se razvio s modernom demokracijom i gotovo slijedi sudbinu te demokracije, zapravo njen zajednički sadržaj, razvoj ljudske zajednice u novim uvjetima, izložen utjecajima koji idu protiv njezine prirode (konkurencija, egoizam, obiteljska disperzija, sve veća izolacija pojedinaca), tako da se održava čitav razvoj modernog društva, od građanske revolucije do današnjih dana, kao što ćemo vidjeti u prirodi i oblicima amaterizma.³⁵

Takvu organizaciju vrhunskog sporta za zabavu širokih masa vidi u interesu komercijalizacije života i komercijalnog iskorištavanja dokolice. Sport se uporno propagira kao nešto što pruža njegu tjelesne kulture, očitovanje individualne energije i kolektivnog duha, što se uglavnom reklamira kao škola zdravlja.

Čak ni sportsko novinarstvo gotovo uopće ne zanima amaterski sport ili sportska (ili fizička) rekreacija jer su, osim profesionalnog sporta, sastavni dijelovi fizičke kulture.

³⁴ Nixon II, H. L. (1978), Sport and Social Organization, The Bobbs – Studies in Sociology series, Indianapolis, str. 76

³⁵ Nixon II, H. L. (1978), Sport and Social Organization, The Bobbs – Studies in Sociology series, Indianapolis, str. 76

Amaterski sport, za razliku od profesionalnog sporta, puno je bliži bitnim svojstvima igre. Bez obzira što se oba sporta odvijaju u okviru strogo propisanih pravila i normi, kao i prostornih i vremenskih granica. Čak se i profesionalni sportovi toga strože pridržavaju, što je, uostalom, i jedno od bitnih obilježja igre. Ali opet, profesionalni sport sve više gubi neke osnovne značajke igre.

Igra podrazumijeva ne-utilitarističku samoaktivnost, a u profesionalnom sportu potpuno se gubi; čak i bavljenje profesionalnim sportom jedan je od financijski najunosnijih poslova. Sport postaje posao, često naporan, izvršni, bez užitka u igri. Tako npr. Danas najpopularniji sport na svijetu - nogomet, ujedno i ekonomski najisplativiji, gubi karakteristike stvarne igre i zabave za one koji se aktivno uključe u nju. Naime, sportašima postaje naporno i životno zanimanje, gdje zauzimaju sve više svog vremena i života, što se ne može opisati kao slobodno vrijeme, ali puno ranije kao puno radno vrijeme, a često kao prekovremeni rad.³⁶

Zadovoljstvo sportskom aktivnošću, "umjetnim sredstvom traženja izgubljene pripadnosti" i stvaranje radosti zbog svog pronalaska, što je značajno i po trajanju i intenzitetu, još je prisutnije u amaterskim rekreacijskim sportovima zbog spontanosti igre, dok zadovoljstva i radosti zbog uspjeh je imao potpuno drugačije značenje u profesionalnom sportu.

Igra se izgubila u profesionalnom sportu, udaljava se od svojstava dječje igre. A ponašanje onih kojima je igra zvanje više nije istinsko razigrano ponašanje, u njima više nema spontanosti i bezbrižnosti. Sport je uključen u ekonomski interes, i obrnuto - taj gospodarski interes u njemu; postao je dio kulturne industrije.³⁷

Amaterski sport je postao izvor zabave za ljude svih doba i uzrasta, pa se amaterski sport može definirati kao rekreativno-sportsko druženje ljudi bez postizanja rezultata ili postavljanja rekorda (cilja).

³⁶ Nixon II, H. L. (1978), Sport and Social Organization, The Bobbs – Studies in Sociology series, Indianapolis, str. 76

³⁷ Nixon II, H. L. (1978), Sport and Social Organization, The Bobbs – Studies in Sociology series, Indianapolis, str. 77

3.2.1. Sportaš amater koji uz radni odnos na vlastiti zahtjev utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti

Sportaši amateri bez obzira na prirodu svog sportskog rada ili bavljenja sportom podliježu također Zakonu, ali ne po istim uvjetima kao profesionalni sportaši. Kod njih se ipak radi o manjem obujmu poslovanja, odnosno nije im to primarna djelatnost nego sekundarna.

Prema članku 39. stavku 6. Zakon o porezu na dohodak, porezni obveznik koji ostvaruje drugi dohodak iz stavka 1. ovoga članka po osnovi djelatnosti može na vlastiti zahtjev, upisom u registar poreznih obveznika, utvrđivati dohodak u skladu s člancima 30. – 35. ovoga Zakona, odnosno na način propisan za samostalne djelatnosti. Zahtjev za promjenom načina utvrđivanja i oporezivanja dohotka porezni obveznik obvezan je podnijeti na početku ostvarivanja dohotka, na početku obavljanja djelatnosti ili do kraja tekuće godine za iduću godinu.³⁸

Ove fizičke osobe imaju jednaki porezni status kao i sve ostale fizičke osobe koje samostalno obavljaju sportsku djelatnost. Doprinosi plaćaju na način koji je propisan za drugu djelatnost.³⁹

Prema članku 14. Naredbe o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2019. godinu, godišnja osnovica za obveznika po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti obrta i/ili poljoprivrede kao druge djelatnosti od koje porez na dohodak plaća u paušalnom iznosu, sukladno članku 185. stavak 3. Zakona o doprinosima (2019), iznos je paušalnog dohotka propisanog pravilnikom kojim se uređuje paušalno oporezivanje samostalnih djelatnosti te iznosi 12.750,00 kuna za poreznog obveznika koji je u poreznom razdoblju ostvario ukupni godišnji primitak do 85.000,00 kuna.⁴⁰

³⁸ Zakon o porezu na dohodak, 2019.

³⁹ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 52

⁴⁰ Zakon o porezu na dohodak, 2019.

Slika 7. Izračun

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto iznos	5.000 kn
2.	Porezno priznati troškovi	2.400 kn
	Doprinosi mjesečni	185,94 kn
	Oprema	400 kn
	Loko vožnja	814,06 kn
	Knjigovodstvo	500 kn
	Banka	500 kn
4.	Porezna osnovica (1-2)	2.600 kn
5.	Porez na dohodak – 24%	624 kn
6.	Priraz na dohodak – 18%	112,32 kn
7.	Ukupni porez i priraz (5+6)	736,32 kn
8.	Neto iznos (1-7)	4.263,68 kn
	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	1.275 kn
	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	956,25 kn
	Ukupni doprinosi godišnje	2231,25 kn

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 52

Kao što se vidi iz tablice, oporezivanje amaterskih sportaša se obavlja na drukčiji način, naravno ovdje se radi o obračunu putnih troška i drugih sitnih troškova koji su potrebni za tekuće poslovanje amaterskog sportaša unutar amaterskih klubova.

3.2.2. Drugi dohodak

Oporezivanje primitaka sportaša amatera obavlja se po propisanim pravilima za drugi dohodak na jedan od sljedeća tri načina:⁴¹

1. Kao primitak po osnovi djelatnosti sportaša amatera.
2. Kao naknade koje se sportašima amaterima isplaćuju po specifičnim propisima, iznad iznosa od 1.750 kuna.
3. Kao primitak sportaša amatera koje mu isplaćuje sportska udruga na ime izdataka za službena putovanja ako kod iste pravne osobe ostvaruje primitak po osnovi drugog dohotka. Iznimno se ovaj primitak može neoporezivo nadoknaditi pod uvjetom da računi o obavljenim uslugama prijevoza i smještaja glase na isplatitelja – sportsku udrugu.

3.2.3. Primitak po osnovi drugog dohotka

Slika 8. Prikaz izračuna drugog dohotka

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto primitak - naknada	5.000 kn
2.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	500 kn
	I stup – 7,5%	375 kn
	II stup – 2,5%	125 kn
3.	Dohodak = porezna osnovica (1-2)	4.500 kn
4.	Porez na dohodak – 24%	1.080 kn
5.	Priraz porezu na dohodak – 18%	194,40 kn
6.	Ukupno porez i priraz (5+6)	1.274,40 kn
7.	Primitak za isplatu – neto (3-6)	3.225,60 kn
8.	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	375 kn
9.	Ukupni trošak isplatitelja (1+8)	5.375 kn

⁴¹ Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 59

3.2.4. Naknada amateru u svrhu usavršavanja

Neoporezivi dio novca i dohotka koji sportaš amater može primiti je nagrada u visini do 1750,00 kuna. Međutim ako se dogodi da se prijeđe taj iznos, onda će doći do obračuna na osnovu drugog dohotka. Nadalje, amaterski status se mora zatražiti te realizirati kroz kategorizaciju samog statusa.

Slika 9. Prikaz izračuna

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto primitak - naknada	5.000 kn
2.	Neoporezivi iznos naknade za sportsko usavršavanje	1.750 kn
3.	Oporezivi dio naknade (osnovica za doprinose) (1-2)	3.250 kn
4.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	325 kn
	I stup – 7,5%	243,75 kn
	II stup – 2,5%	81,25 kn
5.	Porezna osnovica (3-4)	2.925 kn
6.	Porez na dohodak – 24%	702 kn
7.	Priraz porezu na dohodak – 18%	126,36 kn
8.	Ukupno porez i priraz (5+6)	828,36 kn
9.	Primitak za isplatu – neto (1-4-8)	3.846,64 kn
10.	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	243,75 kn
	Ukupni trošak isplatitelja (1+10)	5.243,75 kn

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 61

3.2.5. Primitak na osnovu službenih putovanja

Prema članku 9. stavku 11. Zakona o porezu na dohodak (2019) i prema Pravilniku o porezu na dohodak (2017), sportska udruga može sportašu amateru, s kojim nema zasnovani radni odnos i koji za svoj rad ne ostvaruje primitak po osnovi drugog dohotka, do iznosa i pod uvjetima propisanih pravilnikom, neoporezivo nadoknaditi troškove službenog putovanja u vrijeme natjecanja i priprema. Isto tako sportske udruge mogu neoporezivo nadoknaditi troškove prijevoza pod uvjetom da računi o uslugama prijevoza i noćenja glase na isplatitelja – sportsku udrugu. Ovo ne vrijedi za sportaše koji primaju plaću to jest, ako sportaš ima potpisan ugovor o radu ili je plaćen po osnovi drugog dohotka, dnevnica i troškovi službenog putovanja osobe koja obavlja samostalnu djelatnost predstavljaju izdatke na koje je obavezno plaćanje poreza na dohodak.⁴²

Ovaj oblik primitaka kod sportaša amatera je jedan od najraširenijih, jer ljudi ne shvaćaju da su njihovi primitci puno manji od prosječnih hrvatskih plaća pa se često poseže za ovom metodom kako bi se izbjeglo plaćanje poreza. U praksi se često događa da se ovim načinom veže trenera za klub na način da se bilježi dolazak i odlazak sa treninga i na utakmice tijekom mjeseca putem putnim naloga.

⁴² Zakon o porezu na dohodak, 2019.

4. KARAKTERISTIKE PRIMITAKA KAO NAGRADE SPORTAŠIMA

Nagrade sportašima su se definirale također kroz zakon o porezu, naravno više je stvar usklađivanja i dovođenja tog područja u red kako se ne bi zlorabilo u određenom trenutku kao vid isplata sportašima kako bi se izbjeglo plaćanje poreza.

Uostalom, moramo biti svjesni istine da amaterski sport, a posebno danas, gubi neka svojstva amaterske spontanosti, tj. čistog amaterizma. Elementi profesionalizacije i time gube svojstva spontane kreativne igre jednostavno se uvlače u nju. Napokon, popularizacija amaterskih sportskih aktivnosti sve više postaje osnova za regrutiranje talenta za profesionalnu sportsku karijeru, što ne mora biti negativno, pogotovo ako se vrhunski sport više vraća bitnim značajkama igre.

Danas kult profesionalizma obeshrabruje bilo koji oblik amaterizma koji u njemu nalazi svoj učinak oponašanja. Amaterizam su potkopali natjecanja, komercijalizacija, nagrađivanje. Profesionalni sportaši često su sudjelovali na amaterskim natjecanjima zbog nagrada koja su im bila u prvom planu. Sve je to utjecalo na uspostavljanje slogana 'lažni amaterizam'. Danas o amaterizmu možemo razgovarati o sportu na razini svakodnevnog života - radosti igranja i druženja.

Uvođenjem ovog zakona i pravila kod nagrađivanja je nastalo zbog zlorabe kroz oblik da se izbjegne plaćanje poreza kroz osnovicu plaće i drugih načina isplate.

Slobodno se može tvrditi da je profesionalni sport jedna od najdiscipliniranijih ljudskih radnji i ponašanja koja proizlaze iz njih. Sportaš je uvijek podložan mogućim sankcijama koje proizlaze izravno iz sportske igre ili priprema (treninga) koje su mu dodijelili treneri, vlasnici sportova, uprava kluba i sportski suci. Podložan je i nekakvim neizravnim sankcijama sportskog novinarstva i javnosti.

Sportaši se, usput, moraju pridržavati pravila i normi koje su nametnule svjetske sportske organizacije, kao noviji i noviji stil zanimljive i korisne igre, ako žele uspjeh, kao i pravila i norme koje nameću treneri i uprava kluba. Čak je i privatni život sportaša podložan strogoj disciplini u funkciji planiranog uspjeha, što se postiže na sportskim natjecanjima. Cijelo je vrijeme profesionalizirano, odnosno podređeno glavnom zadatku - stjecanju spremnosti za uspjeh u sportskom natjecanju.

4.1. Karakteristike nagrada koje se ne smatraju dohotkom

Kao što smo naveli, sportaši i sportski uspjesi su uvelike promovirali Republiku Hrvatsku diljem svijeta i na taj način bili nagrađivani posebnim nagradama koje su definirane prema Zakonu.

Pri tome razlikujemo između nagrada koje se ne smatraju dohotkom te se posljedično ne oporezuje, i nagrada koje podliježu plaćanju određenih naknada ukoliko pređu zakonom određen iznos.

Slika 10. Prikaz nagrade Franjo Bučar

Izvor: <https://skolski-sport-zg.hr/index.php?rubrika=vijest&id=6>

Nagrade koje se ne smatraju dohotkom: ⁴³

- Državna nagrada za sport „Franjo Bučar“ je najveće priznanje koje RH dodjeljuje za izniman doprinos i postignuća od osobitog značenja za unaprjeđenje sporta u Republici Hrvatskoj. Državna nagrada dodjeljuje se kao medalja s likom Franje Bučara, novčana nagrada i diploma. Odluku o dodjeli ove nagrade donosi nadležni Odbor „Franjo Bučar“. Dodjeljuje se za uspješno djelovanje, kroz više godina, u

⁴³ Prema članku 79. i 80. Zakona o sportu (2006).

sportu. Osvajanje olimpijske medalje, iznimno stručno, pedagoško i znanstveno ostvarenje ili sportsko dostignuće. Razlikujemo dvije nagrade: nagrada za životno djelo i godišnja nagrada. Najviše se godišnje može dodijeliti petnaest državnih nagrada (od kojih su tri za životno djelo).

- Prema članku 82. stavku 2. Zakona o sportu (2006). „Nagrada se dodjeljuje sportašima, sportskim ekipama i djelatnim stručnim sportskim osobama koje utvrđuje nacionalni sportski savez, kao priznanje za osvojene zlatne, srebrne i brončane medalje na olimpijskim, paraolimpijskim igrama i olimpijskim igrama gluhih te svjetskim i europskim seniorskim prvenstvima u olimpijskim i paraolimpijskim sportovima i disciplinama te u olimpijskim sportovima i disciplinama za gluhe. Također i u neolimpijskim, neparaolimpijskim sportovima kada sportsko postignuće pojedinca ili sportske ekipe ima osobitu međunarodnu vrijednost i značaj. Ove se nagrade dodjeljuju u novcu, a sredstva se osiguravaju u državnom proračunu.“
- Nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave Prema zakonu o porezu na dohodak (2019), nagrade jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave propisane su statutom jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i isplaćuju se iz sredstva proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

4.2. Karakteristike nagrada na koje se primjenjuje porezno oslobođenje

Kao što je to i normalno postoje iznimke u poreznim oslobođenjima kada je riječ o sportskim nagradama jer te nagrade nisu moguće da se dijele koliko netko hoće nego su već određene unaprijed.

Sukladno članku 9. stavku 1. Zakona o porezu na dohodak (2019), utvrđeno je da se porez na dohodak ne plaća za nagrade za sportska ostvarenja do propisanog iznosa, a to je prema članku 6. stavku 1. Pravilnika o porezu na dohodak (2019), iznos do 20.000 kuna godišnje. Nagrade na koje se primjenjuje porezno oslobođenje:⁴⁴

- Nagrada “Dražen Petrović” Prema Pravilniku nagrada „Dražen Petrović“ (HOO, 2014), nagrade se dodjeljuju najuspješnijem sportašu i sportašici, najuspješnijoj muškoj i ženskoj ekipi mlađih dobnih kategorija, sportskog para, štafete ili posade te jednom sportašu i sportašici za najveću nadu hrvatskog sporta. Nagrada se sastoji od:

⁴⁴ Prema članku 79. i 80. Zakona o sportu (2006).

pisane povelje kao dokumenta o Nagradi, sa stiliziranim likom Dražena Petrovića i znakom HOO-a, kao i novčane nagrade, i to za:

- a) najuspješnijeg sportaša i sportašicu (po 20.000 kuna bruto),
 - b) za svakog člana najbolje ekipe (2.000 kuna bruto),
 - c) za svakog člana para, štafete ili posade (7.000 kuna bruto),
 - d) za sportaša i sportašicu najveću nadu (po 15.000 kuna bruto). Financijska sredstva osigurava HOO.
- Nagrade za sportska ostvarenja Prema Pravilniku o mjerilima za dodjelu nagrada sportašima za sportska ostvarenja (2014), nagrade se dodjeljuje sportašima pojedincima i članovima sportskih ekipa koji su ostvarili određeni sportski rezultat odnosno poredak na službenim međunarodnim natjecanjima kao znak priznanja za ostvarene sportske rezultate međunarodne vrijednosti. Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor i Hrvatski sportski savez gluhih svojim općim aktima određuju koja su to međunarodna natjecanja. Nagradu za sportsko ostvarenje prema odredbama ovoga Pravilnika mogu dodijeliti pravne osobe iz sustava sporta Republike Hrvatske registrirane kao udruge: Hrvatski olimpijski odbor, Hrvatski paraolimpijski odbor, Hrvatski sportski savez gluhih, sportski savezi na razini gradova i županija, nacionalni sportski savezi, županijske i gradske sportske zajednice te sportski klubovi. Isplata se vrši na žiroračun primatelja nagrade. Isplatitelj je obvezan voditi evidenciju i isprave same isplate.

Slika 11. Prikaz podjele nagrade Dražen Petrović

Izvor: <https://radio.hrt.hr/radio-sljeme/clanak/urucene-nagrade-drazen-petrovic-za-2014/69514/>

Slika 12. Prikaz primjera

Red. br.	OPIS	Iznos
1.	Bruto primitak - nagrada	30.000 kn
2.	Neoporezivi iznos nagrade	20.000 kn
3.	Oporezivi dio nagrade – osnovica za doprinose (1-2)	10.000 kn
4.	Doprinos za mirovinsko osiguranje – 10%	1.000 kn
	I stup – 7,5%	750 kn
	II stup – 2,5%	250 kn
5.	Dohodak = porezna osnovica (3-4)	9.000 kn
6.	Porez na dohodak – 24%	2.160 kn
7.	Priraz porezu na dohodak – 18%	388,80 kn
8.	Ukupno porez i priraz (6+7)	2.548,80 kn
9.	Neto nagrada za isplatu (1-2-4-8)	6.451,20 kn
10.	Ukupna neto nagrada za isplatu (2+9)	26.451,20 kn
11.	Doprinos za zdravstveno osiguranje – 7,5%	750 kn
12.	Ukupni trošak isplatitelja (1+11)	30.750 kn

Izvor: Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb., str. 61

Kao što je vidljivo i rečeno, važnost nagrađivanja kod sportaša je neizmjerljiva, kako za same sportaše zbog njihovih polučeni rezultata i uspjeha, kao i za samu državu. Putem nagrada u našoj zemlji upućuje se trenerima, igračima i sportskim djelatnicima na njihovom radu i upornošću, često je taj rad bio u lošim ili nikakvim uvjetima.

Sportaši su za te potrebe kategorizirani prema Pravilniku o kategorizaciji sportaša koji donosi Hrvatski olimpijski odbor. Stipendije isplaćuje HOO, županijske i gradske sportske zajednice (koje često puta u nazivu ne trebaju imati pojam – zajednica) te sportski klubovi. U skladu sa Zakonom o sportu, isplaćuju ih i Hrvatski paraolimpijski odbor i Hrvatski sportski savez gluhih. S obzirom na to da je kategorizacija sportaša pretpostavka za dobivanje sportske

stipendije i s obzirom na to da te stipendije može isplatiti svaka od prethodno navedenih osoba, sportaš može dobiti i nekoliko sportskih stipendija. Sportske stipendije obuhvaćaju:⁴⁵

- olimpijske stipendije koje primaju sportaši koji su ispunili odgovarajuću normu za nastup na Olimpijskim igrama, a koju propisuje pripadajuća međunarodna sportska asocijacija određenog sporta za određenu disciplinu koja je uvrštena u program Olimpijskih igara,
- i stipendije kategoriziranih sportaša.

Sport je rezultat podjele rada, specijalizacije i utjecaja tehnologije u sportu, što je utjecalo da sport nađe svoje mjesto u slobodno vrijeme i sredstva masovne komunikacije. U suvremenom društvu profesionalni sport postao je institucija poput mnogih drugih aktivnosti koje su institucionalizirane. Kroz nagrade i svoje idole dolazi do promicanja sportske kulture kao i promicanja zdravog načina života, krenuvši od najmlađih pa do najstarijih.

⁴⁵ Izvor: http://rss.hr/wp-content/uploads/2016/04/Porezne_olaksice_za_sportase.pdf

5. ZAKLJUČAK

Kroz ovaj rad definirana je problematika poreznog sustava, odnosno njegovo funkcioniranje i oporezivanje kada je riječ o sportašima bilo amaterskim ili profesionalnim. U početnom dijelu rada definiran je pojam poreza i poreznog sustava te primjera Republike Hrvatske. Drugi dio rada se odnosio na definiranje pojma oporezivanja sportaša profesionalaca i amatera te u četvrtom poglavlju definiranje oporezivanje nagrađivanja sportaša. Oporezivanje je pojam koji je poznat od davnih vremena kada su civilizacije i njihove vođe kako bi unaprijedili svoju vojsku i stanje u „državama“ prikupljali novac od stanovništva. Kroz rad je obrađen i objašnjen proces utvrđivanja poreza u sportu, što je bio i cilj rada.

S obzirom da se sport u Republici Hrvatskoj najvećim dijelom financira iz javnih (proračunskih) izvora, razumljivi su javni interes i upiti o poslovnim rezultatima sportskih klubova koji primaju najveće iznose javnih sredstava. Prema Zakonu o sportu sportske su aktivnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku“, a Ustav izričito predviđa dužnost države da potiče i podupire brigu o tjelesnoj kulturi i sportu. Većina pravnih osoba u sportu organizirane su kao udruge. Na kraju veljače 2020. u Registru udruga bilo je 16.453 sportska udruženja, što čini 34% svih udruga u Republici Hrvatskoj. Od toga je 2.776 bilo nogometnih klubova Zakon o udrugama kao opći zakon i Zakon o športu kao poseban zakon reguliraju opća pitanja osnivanja, organizacije, pravnog statusa, registracije i prestanka rada sportskih udruga i svih njihovih organizacijskih oblika.

Zakon o športu predviđa da sportski klubovi za konkurencija se može uspostaviti i kao trgovačka društva, tj. da se mogu obvezno ili dobrovoljno pretvoriti iz udruge u sportsko dioničko društvo, u kojem slučaju postaju predmet Zakona o trgovačkim društvima.

Porezni položaj subjekata u sportu ovisi o njihovom pravnom obliku i ciljevima. Zakonodavstvo rijetko predviđa poseban porezni položaj sportskih subjekata, koji prije ovisi o pravnom statusu takvih subjekata, što podrazumijeva primjenu odgovarajućih poreznih pravila. Drugi je kriterij također je li subjekt usmjeren na dobit ili ne. U slučaju profitne organizacije, primjenjiva porezna pravila bit će ista kao i za bilo koji drugi poslovni subjekt. Međutim, ako organizacija nije usmjerena ka stvaranju dobiti, prema hrvatskom zakonodavstvu, kao i većini europskih zakona, ima pravo na određene porezne povlastice koje se primjenjuju i na sve druge neprofitne organizacije.

Nažalost danas se često čuje kako je porez prevelik, što potiče bunt i otpor kod građana. No, porezni sustav i politika imaju za cilj prikupljanje financijskih sredstava kako bi financirali

usluge i obveze prema građanima, nadalje iz tih izvora se financiraju objekti i infrastruktura od nacionalne važnosti (Pelješki most ili autocesta). Oporezivanje sportaša donešeno je nakon što se uvidjelo da se velika količina novca kreće u sportskim krugovima, a nije postojao porezni mehanizam koji bi uzeo svoj dio kolača.

Oporezivanje je prihod države iz čega ona financira mirovinske, zdravstvene, socijalne, sigurnosne, projektne od nacionalne važnosti te druge javne rashode kojima nastoji unaprijediti društvo i državu općenito. Kod oporezivanja sportaša htjelo se dovesti u red taj dio hrvatskog društva.

POPIS LITERATURE:

1. Bartoluci, M. i Škorić, S. (2009). Menadžment u sportu. Zagreb: Odjel za izobrazbu trenera Društvenog veleučilišta u Zagrebu, Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
2. Blažić, H. (2006.) Usporedni porezni sustavi - oporezivanje dohotka i dobiti, Sveučilište u Rijeci,
3. Bogovac, J., (2014), Porezni sustav RH, nastavni materijal iz kolegija Javne financije, Studijski centar za javnu upravu i financije, Zagreb
4. Cipek, K. i Uljanić Škreblin, I. (2018). Oporezivanje dohotka od djelatnosti sportaša – hrvatskih rezidenata. Računovodstvo, revizija i financije, (str. 197-207)
5. Friganović, M. (2015). Oporezivanje sportaša, sportskih udruga i drugih osoba u sportu. Zagreb: M.A.K. GOLDEN d.o.o. Zagreb.
6. Hrvatski olimpijski odbor (2014). Pravilnik o izboru i dodjeli Nagrade „Dražen Petrović“ Zagreb: Hrvatski olimpijski odbor.
7. Hrvatski olimpijski odbor (2019). Pravilnik o kategorizaciji sportaša. Zagreb: Hrvatski olimpijski odbor.
8. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2011). Ekonomski leksikon (II. izdanje). Zagreb: MASMEDIA.
9. Jelčić B., Bejaković P., Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Radovi odsjeka za ekonomska istraživanja zavoda za povijesne i društvene znanosti, Zagreb, 2012.,
10. Jelčić, Ba., 1997. Javne financije, Informator, Zagreb
11. Jelčić, Ba., 2001. Javne financije, RRiF, Zagreb
12. Jelčić, Ba. i Jelčić Bo., 1998. Porezni sustav i porezna politika, Informator, Zagreb
13. Jelčić, Bo., 1994. Financijsko pravo i financijska znanost, Birotehnika, Zagreb
14. Kordić G., Porezni sustav Republike Hrvatske, Ekonomski fakultet Zagreb, Sveučilišni preddiplomski studij poslovne ekonomije, Zagreb, 2011.,
15. Jelčić B., (2011): Porezi, Opći dio; Visoka poslovna škola Libertas, Zagreb
16. Jošić J. i sur., (2013): Osnove ekonomije 2, Školska knjiga d.o.o., Zagreb
17. Kuliš, D., 2015. Plaćamo li Europske trošarine, IJF, Zaklada Friedrich Ebert, Zagreb
18. Kesner-škreb M., Kuliš D. (2010.): Porezni vodič za građane, Institut za javne financije, Zagreb

19. Mrnjavac Ž., Kordić L., Šimundić B., (2014): Osnove ekonomije 2, Alka Script, Zagreb,
20. Nixon II, H. L. (1978), Sport and Social Organization, The Bobbs – Studies in Sociology series, Indianapolis.
21. Opalić, D. i Uljanić Škreblin, I. (2016). Porezni vjesnik – Poseban broj: Sadržaj, način popunjavanja i rokovi dostavljanja izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima Obrazac JOPPD s primjerima. Institut za javne financije,
22. Santini G. (2009): Porezna reforma i hrvatska kriza, RIFIN, Zagreb
23. Sokol, N., (2015), Pojam i vrste javnih prihoda, materijal s predavanja, Ekonomski fakultet u Zagrebu, Zagreb.
24. Sokanović, L., Šinković, Z., Pajčić, M., (2012). Utaja poreza i drugih davanja u sportu. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu.

Petar Mamić

Državljanstvo: hrvatsko

 (+385) 997584050

Datum rođenja: 06/03/1996

Spol: Muško

 E-adresa: pmamic@net.efzg.hr

RADNO ISKUSTVO

Profesionalni sportaš

[11/09/2020 – 30/06/2021]

Mjesto: Zagreb

JEZIČNE VJEŠTINE

Materinski jezik/jezici:

hrvatski

Drugi jezici:

engleski

SLUŠANJE C1 ČITANJE C1 PISANJE C1
GOVORNA PRODUKCIJA C1 GOVORNA
INTERAKCIJA C1

talijanski

SLUŠANJE B2 ČITANJE B2 PISANJE A2
GOVORNA PRODUKCIJA B2 GOVORNA
INTERAKCIJA B2

poljski

SLUŠANJE B2 ČITANJE B2 PISANJE A1
GOVORNA PRODUKCIJA B2 GOVORNA
INTERAKCIJA B2

DIGITALNE VJEŠTINE

Rad na računalu / Društvene mreže (različite platforme)
